

novoles

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA LESNEGA KOMBINATA „NOVOLES“ STRAŽA PRI NOVEM MESTU

Novoles ob 30 – letnici

Danes, ko Novoles uradno praznuje svoje 30-letno potovanje z našo socialistično družbo, imam dolžnost, da pred tem delavskim svetom, dvanajstim po vrsti, spregovorim o nekaterih vprašanih, na katera nas ta jubilej spominja. Zakaj praznujemo na koncu leta in zakaj tako skromno, je razložil že predsednik delavskega sveta.

Jaz bi svoje razmišljanje usmeril k trem temam ali naslovom in sicer:

1. Novoles v 30 letih socialistične izgradnje,
2. Novoles danes in
3. Novoles v bodočnosti

Datum, ko pričenja Novoles svojo pot, lahko določimo s 7. 9. 1945, ko so stekle med vojno poškodovane naprave na žagi v Soteski. K temu se je februarja 1946 priključilo še delovanje polnojarmenikov v Straži in novembra 1947 brnenje strojev takrat za Dolenjsko nove lesno predelovalne industrije – tovarne igrač v Novem mestu.

Novoles dobi svoje sedanje ime 1. 7. 1954, ko se takratnemu LIP Straža priključi tovarna igrač.

Razburkana in pestra so bila ta prva leta, za katera, žal, ni več popolnih dokumentov. Obnovimo jih lahko le iz spominov prvih sodelavcev v letih obnove in izgradnje. Mnogih med njimi ni več med nami; ostalo je le delo njihovih rok in v sedanji Novoles so vgrajeni njihovi žulji in potne srage.

(Zato predlagam, da ob minuti molka obudimo spomin nanje in njihovo delo. Hvala jim!)

Bilo bi prav, če bi omenil živeče – tiste prve, kot tudi vse tiste, ki so pozneje ali s svojim kreativnim delom ali s pridnostjo prispevali k rasti Novolesa. Čas za to mi je le skopo odmerjen, kar pa ni pomembno, važnejše je, da se bojim, da ne bi pozabil in napačno ocenil posameznikov ter tako povzročil nepotrebni, a bolečih ran, ki so posledica premajhne pozornosti, kadar priznavamo zasluge posameznikov.

Zato dajem predlog delavskemu svetu, da naroči za bodočo 35-letnico kroniko Novolesa in njegovih ljudi – predvsem ljudi.

Delovno predsedstvo slavnostne seje

Oprostite, če sem se nekoliko odmaknil od teme, ki se glasi – Novoles in razvoj socialistične izgradnje. Pri tem želim opozoriti na tole dejstvo. Naša 30-letnica, čeprav je skromna, je tudi edina 30-letnica industrijske organizacije združenega dela na ozemju Dolenjskem in to v velikem letu spominov – v letu 1975.

Ne sovпада pa naša obletnica samo z velikimi obletnicami tega leta (konec vojne, 30-letnica izgradnje socializma v Jugoslaviji, 25-letnica delavskega upravljanja), spojena je bila tudi pot naše male delovne populacije s potjo vse jugoslovanske družbe. Naša pot tako v malem odraža tisto širšo in večjo, in mogoče je ta odraz celo ostrejši, saj se je Novoles zaradi svoje proizvodne usmeritve, svoje lokacije v takratni nerazviti Dolenjski in svoje poslovne orientacije v izvoz srečal z vsemi konfliktnimi situacijami in prelomnimi točkami naše širše zgodovine.

Prva leta, od 1945 do 1948, so kipela v znaku obnove domovine, v kateri ljudskem in gospodarskem potencialu so bile prizadejane tako globoke in

obsežne rane kot nikjer na svetu.

Gospodarsko politično je bila takrat izvršena agrarna reforma in nacionalizacija industrije, bank in trgovine. To je bil tudi začetek prvega 5-letnega plana gospodarske izgradnje delovne organizacije, začetek sedanjega Novolesa, kajti les je bil pomemben material tako za obnovo kot poznejšo izgradnjo industrije, težke industrije in elektrifikacije.

Za nas je zelo izrazito drugo obdobje tega desetletja. Odvijalo se je v senci spora z informobirojem, ki je povzročil popolno gospodarsko blokado Jugoslavije. Naenkrat smo bili odrezani od virov surovin, opreme in tehnologije, kamor smo bili preje usmerjeni. Odrezan je bil uvoz z vzhoda, z zahodom pa skoraj nismo trgovali. V tem prelomnem obdobju je bilo potrebno nabaviti novo opremo za industrializacijo in prehraniti še od vojne naprej pomanjkljivo preskrbljeno prebivalstvo. Za vse to so bile potrebne devize, le-te pa je dajal les. 85 % vsega izvoza iz Slovenije – republike, ki je imela takrat še pomembnejši delež v jugoslovanskem gospodarstvu kot danes – je ustvarjala lesna industrija. V

tem ogromnem naporu je bilo pomembno udeleženo tudi naše podjetje „Lip“ Novo mesto, ki je takrat štel 2500 delavcev.

Zadnja tretjina desetletja je politično v znaku uvajanja delavskega upravljanja, na gospodarskem področju pa v znaku uvajanja tržnega gospodarstva.

Delavci „Lip“ Straža so prevzeli podjetje v upravljanje 21. oktobra 1950. V tem času je podjetje doživljalo nekatere negativne posledice gospodarske reorganizacije. Odvzeti so mu bili gozdovi, zmanjšala se je sečnja. Oba vzroka sta pomenila, da je podjetje, ki je zaposlovalo 25000 ljudi, bilo v letu dni zmanjšano na cca 300 delavcev.

Tem delavcem so ostale le stare proizvodne naprave na dveh zastarelih žagah. Istočasno je zabredla v težave Tovarna igrač. Potrebna je bila sanacija in preusmeritev v proizvodnjo galanterije na teh pičlih ostankih. Dvoje dejavnikov je govorilo v naš prid. Imeli smo še bogato surovinsko zaledje in ljudi potrebne zaposlitve. Razvoj je oteževalo pomanjkanje denarja, ki je bil koncentriran v zveznih skladih, in neodgovarjajoča lokacija naših obratov. Pre-

GOVOR GLAVNEGA DIREKTORJA JOŽETA KNEZA NA SVEČANI SEJI DELAVSKEGA SVETA NA OTOČCU

Glavni direktor Jože Knez govori o prehojeni poti

cej časa smo porabili za obvladovanje teh ovir, največ za prošnje za denar. Prvi korak na poti v novo bodočnost je bila priključitev tovarne lesnih izdelkov iz Novega mesta k „Lipu“ leta 1954, drugi izgradnja tovarne vezanih plošč v letu 1959, tretji pa preselitev tovarne lesnih izdelkov – sedanja TDP v Stražo leta 1963. Okvir, v katerem smo razvijali naša prizadevanja, je bil surovinsko zaledje in potreba po zaposlitvi. To je dalo Novolesu tudi fizionomijo, ki jo ima danes, kaže pa se v njegovi surovinski in delovni intenzivnosti, o čemer bom govoril podrobneje pozneje.

Teh 10 let je pomenilo tudi zorenje delavskega samoupravljanja in iskanje rešitev v organizaciji in delitvi dohodka. To je čas uvajanja ekonomskih enot in neštetihih iniciativ, kako pravično urediti primarno in sekundarno delitev dohodka. Skratka to je doba mladosti, novega na samoupravljanju slovečega gospodarskega sistema.

Vse to iskanje smo spremljali in v njem sodelovali tudi novolesovci.

Na pragu tretjega desetletja našega razvoja stoji pomemben mejnik – gospodarska reforma. Prvi koraki vanjo so povzročili Novolesu nekatere ekonomske težave. Višek je bil leta 1967. Poznejši čas je bil v znamenju intenzivnejše rasti ter popolne rekonstrukcije podjetja. Podvojena je kapaciteta vezanih plošč in tovarne drobnega pohištva. Preurejena je parketarna v tovarno stilnega pohištva, zgrajena je nova žaga in lastna energetska centrala. Pozneje je bila rekonstruirana še Soteska z izgradnjo plastificiranih iveric in na koncu, pred dvema letoma, tudi tovarna akrilnih proizvodov v Trebnjem. Novolesu se v tem času priključita tudi Opre-

males in tovarna pohištva na Dvoru.

V političnem pogledu doživlja tudi Novoles krizo družbe, ki jo porajata potrošniška usmerjenost in anarhična liberalizacija gospodarstva, kar spremlja razslojevanje družbe, koncentracija gospodarske moči izven proizvodnje – to je delavskega razreda. Ta dogajanja se odražajo tudi v naši delovni organizaciji in sicer v stagnaciji samoupravljanja ter koncentriranju odločanja in strokovne organizacije na ravni podjetja – ob zmanjšanju vloge neposrednih proizvajalcev.

Če prevedem to, kar sem opisal, v jezik števil, te dokazujejo, da je Novoles spremenil svojo in podobo doline nekajkrat in to takole:

	1945	1954	1965	1975
število obratov	2	3	5	8
zaposlenih	50	543	902	1.827
instalirana moč	30	563	1.683	6.350
instalirana moč na del.	1,7	0,9	1,9	3,4
predelava hlodovine m ³	3.000	25.000	51.000	90.000
vrednost proizv. po cenah v letu 1975	333	3.665	10.137	48.242
pokritih površin	2.600	10.224	25.000	43.500
zaposlenih SS, VIS, VS	—	7	42	187
vrednost na zaposlenega	6,7	6,8	11,2	26,4

Za 3,4-krat se je povečala zaposlitev od leta 1954 ali celo za 37-krat v primerjavi z letom 1945. Poslednji podatek ni reprezentativen in ne razlaga našega gospodarskega razvoja, navajam pa ga vseeno, ker prikazuje, na kako nizki stopnji smo morali pričeti izgradnjo tudi v naši stari in klasični industriji.

Podatek o instalirani moči pove, da se je povečala kapaciteta za 11-krat in da je opremljenost delovnega mesta 4-krat boljša – seveda v primerjavi z letom 1954.

Podoben je podatek o proizvodnih prostorih. Imamo jih 4,2-krat več. Sočasno se je povečala tudi proizvodnja na zaposlenega in sicer za 4-krat. Skupna proizvodnja je 13-krat večja kot leta 1954. Za tako proizvodnjo pa potrebujemo tudi 3,6-krat več hlodovine. Torej pri uporabi 3,5–4-krat več dela, surovine in prostora, vendar ob uporabi 11-krat več energije, je proizvajal Novoles

leta 1975 13,6-krat več kot leta 1954. To dokazuje:

1. Visoko stopnjo povprečne rasti proizvodnje, to je 14 % letno.

2. Usmeritev v predelovalno smer, saj je porast proizvodnje za 3,7-krat večji kot povečanje porabe surovin.

3. Intenzivno povečanje tehnike (mehanizacije), kar se izraža v povečani inštalirani moči ob relativno skromnem povečanju proizvodnih površin.

4. Hkrati s tehniko je povečana tudi produktivnost, ki je rasla s stopnjo 6,8 % letno.

Ali so ti rezultati veliki ali majhni? Verjetno so podjetja, ki lahko izkažejo tudi večje, vendar ne v pogojih naše proizvodnje in poslovne usmeritve. Na te rezultate smo torej lahko in moramo biti ponosni. S tem namreč dajemo priznanje znoju, ki se skriva za temi suhim številkami.

Gostje na svečani seji

GOVOR GLAVNEGA DIREKTORJA JOŽETA KNEZA NA SVEČANI SEJI DELAVSKEGA SVET NA OTOČCU

„NOVOLES“ DANES

To „danes“, o katerem želim govoriti, traja že nekaj časa. Dva mejnika določata njegov prihod. V družbenopolitični stvarnosti je to 21. seja predsedstva ZKJ in nova ustava, na gospodarskem področju pa zaskrbljujoča nestabilnost svetovnega tržišča, ki se je začela s surovinsko in energetske krizo pred dvema letoma.

Na prvem področju so zadnja leta posvečena globokim družbenim preobrazbam v gospodarstvu in v vseh drugih oblikah družbenih odnosov. Skupen imenovalec teh prizadevanj je nova ustava, ki postavlja v središče dogajanja združeno delo kot nosilca vseh pravic in odnosov. To je poglobitev in konsekvantna izvedba načela samoupravljanja na vseh ravneh in v vseh povezavah. To je tudi negacija tistih prejšnjih deformacij naše družbe, ki so izkrivljale našo smer razvoja v socializem.

Proces, ki postavlja združeno delo v središče dogajanj, ocenjujemo, da se odvija v Novolesu s potrebno zavzetostjo in pripravljenostjo.

V decembru 1973 se je konstituiralo 7 proizvodnih tozdov in delovna skupnost skupnih služb. Tem se bo v novem letu pridružil še TOZD TAP.

Dne 27. 12. 1973 je bil sprejet samoupravni sporazum, s katerim se združujejo TOZD v delovno organizacijo Novoles. Sprejet je bil sporazum, ki ureja delovne odnose, sprejeti so bili vsi statuti. Zagotovljena je samoupravna zasnova Novolesa. Zagotovljeno je načelo, da je organiziran TOZD povsod tam, kjer se delo lahko meri in predstavlja celoto.

Manj dinamičen je razvoj novih dohodkovnih odnosov, saj smo se v tem času srečali s takimi gospodarskimi razmerami, ki so na eni strani zahtevale visoko stopnjo solidarnosti, na drugi strani pa osiromašile materialno osnovo združenega dela. Te gospodarske razmere nimajo samo enega imenovalca. Posledica so neustrezne proizvodne strukture, neustrezna strokovna organiziranost in položaj, ki ga ima Novoles na domačem in tujem tržišču.

Omenil sem, da je Novoles rasel iz dane surovine in potreb po zaposlovanju prej nerazvitega področja, zato je njegova proizvodna struktura izrazito delovno in surovinsko intenzivna. Taka struktura pa v času, ko potreba po zaposlitvi ni več in ko je izčrpano tudi surovinsko zaledje, povzroča zmanjšanje produktivnosti in neustrezno

Med gosti, ki so čestitali Novolesovcem, je bil tudi predsednik občinske skupščine Jakob Berič

rentabilnost glede na potrebe časa.

Neustrezna organiziranost zajema široko lestvico vprašanj iz vsakodnevnega utripa združenega dela in iz njegove tehnične opremljenosti. Med prvo spadajo problemi proizvodnje in poslovne učinkovitosti, delovne storilnosti in discipline ter omejevanje stroškov. K drugim prištevam heterogenost proizvodnega programa, neustrezno opremljenost, ki je glede na sodobne zahteve srednje razvita.

Vsi dosedaj naštetih problemi pa ne bi izstopali v tako žarki luči, ko ne bi tržna situacija soočila Novolesa z vrsto izredno težkih situacij. Čutili smo surovinsko krizo v drugi polovici leta 1973 in prvi polovici leta 1974. Čutili smo zmanjšanje povpraševanja — na zunanjih tržiščih v letu 1974 in v letu 1975 doma. Inflacija stroškov je rasla preko cen surovin in repromaterialov, vseh vrst prispevkov in tudi s porastom osebnih dohodkov. Gospodarski pogoji so se v tem času menjavali s tako naglico, da smo se dogodkom lahko le delno prilagajali, kar pomeni, da je bila cela vrsta naporov sprotno izničena.

Vsa ta dogajanja delavski svet pozna, ker je bil z njimi tekoče seznanjen.

Če pa ocenjujemo naše gospodarjenje v luči teh stisk in nazadnje ugotovimo, da smo ustvarili za 9 mesecev leta

	1973	1974	1975
podjetniške akumulacije	12,7	7,3	7,1

torej, da smo v skupni akumulaciji padli za 5,4 poena od leta 1973 na leto 1974, vendar da

smo nadaljnje padanje v letu 1975 zadržali, smo s takim rezultatom lahko zadovoljni. Posebno še zato, ker tak rezultat lahko pripišemo prizadevanju ljudi v Novolesu. Če bi se prepustili stihijskemu delovanju gospodarskih tokov, bi bil naš položaj precej resnejši.

Ni pretiranje, temveč resnica, da prehajamo v Novolesu iz enega v drugi stabilizacijski načrt. Stabilizacijski načrt, ki ga imamo zastavljenega sedaj, je peti po vrsti v zadnjih dveh letih in pol. Čeprav je ta poslednji stabilizacijski načrt vsem poznan, saj smo ga sprejemali 20. 9. 1975, bom vendar obnovil njegove strateške cilje zaradi ocene tega prizadevanja v tem trenutku.

Spomniti vas moram na to, da smo načrt razdelili na kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne naloge.

Kratkoročen del se izteka z ugašanjem leta 1975. Zahteval je predvsem:

1. izvršitev plana proizvodnje in prodaje;
2. varčevanje v okviru stroškov, ki jih določajo norme in predračuni;
3. sanirati TOZDe, ki izkazujejo izgube;
4. izboljšati dinamiko v drugem polletju.

Ocenjujemo, da smo dobro obvladali našo prodajno politiko, manj uspešna je proizvodnja, čeprav izkazuje 2,5 % povečanje glede na prvo polletje. Dokaj uporno in uspešno smo se spopadli s stroški surovin in repromaterialov kot tudi z delovno disciplino. Uspešno je zaključena sanacija TOZDov TDP, Žage in TAP. Nabava ni zatajila, v cenah repromaterialov je celo realizirala zahtevane prihranke. V celoti neuspešna pa so bila naša prizadevanja samo na področju zaježitve FIS, kar kaže na potrebo po celovitem in odločilnem pristopu

pu k racionalizaciji stroškov v režijah, kar FIS stroški predstavljajo.

„NOVOLES“ DO LETA 1980

Pred vami, tovariši, leži na mizi osnutek programa nadaljnega razvoja Novolesa do leta 1980. S tem, ko na istem zasedanju združujemo preteklost in prihodnost, delamo to namerno in zavestno, saj dajemo s tem poudarek na tri razsežnosti. Najprej odgovarjamo na vprašanje, ali smo že izčrpali naš zagon, oziroma kakšna je lahko naša bodočnost? Na to dajemo odgovor s programom rešitve za tiste zaplete v proizvodni strukturi in ekonomski tehnologiji, o kateri sem govoril prej kot o enem izmed vzrokov specifičnih ekonomskih težav Novolesa v sedanosti.

Končno začinjamo s tem programom poizkus, kako vnesti v samoupravne odnose naše delovne organizacije potrebno dolgoročno komponento, ki zagotavlja stabilnejši gospodarski in družbeni razvoj celotne družbe, tudi stabilnejše odnose naših TOZD v združenem delu. Kdaj bi bil za to primernejši čas kot ob obračunu z dolgo potjo 30 let?

Morda zveni to izzivalno ali celo kot neracionalno trošenje sil, da v času, ko še niso obvladane sedanje težave, že snujemo načrte za naprej. Ta načrt potrebujemo zato, da usmerimo ustvarjalne sile Novolesa iz vrtečega se kroga vsakodnevnega ponavljanja istih nasprotij na sistematično poslovno in tehnološko reševanje problemov, ki lahko uresničijo željo po boljšem kruhu za delavce Novolesa — po njihovi večji socialni varnosti. To pa lahko omogoči le sodobnejša proizvodna struktura in tehnologija. Plan pa je potreben tudi zato, ker je to bistveni del naših samoupravnih odnosov, saj ga moramo v nadaljnjem postopku uskladiti z drugimi organizacijami istega reprodukcijskega kompleksa.

Zamisel, ki jo dajemo v programu, ni nova. O njej smo že večkrat govorili pred vami in drugimi organi upravljanja v Novolesu. Razen tega pa smo z izvajanjem osnovne zamisli že začeli, saj teče v tej smeri izgradnja TPI in TAPa. Da bo to bolj celovito, bom ponovil najprej ugotovljene potrebe in predložene rešitve. Ugotovili smo že prej:

1. da je naša proizvodna orientacija delovno preveč intenzivna;

GOVOR GLAVNEGA DIREKTORJA JOŽETA KNEZA NA SVEČANI SEJI DELAVSKEGA SVETA NA OTOČCU

2. da je surovinsko zaledje izčrpano;

3. da je naša proizvodnja programsko zelo heterogena, kar povzroča cepljenje sil v poslovnih in proizvodnih aktivnostih;

4. da so obrati neoptimalne velikosti in nimajo sinhroniziranih ključnih kapacitet.

Upoštevajoč vse štiri probleme ter na osnovi naših dosedanjih študij in izkušenj, predlagamo v programu njihovo reševanje na teh izhodiščih:

1. Delno diverzifikacijo proizvodnje iz popolnoma lesnega programa na delovno neintenzivno smer (plastika), ki pa je še vedno na liniji naše aut-put orientacije, to je v opremi stavb in stanovanj.

2. Ne povečevati porabe gozdne surovine, zato širiti vezane plošče v smeri oplemenitja, žagi pa v smeri boljšega izkoriščanja lesa in vključevanja eksotičnega lesa.

Srednjeročni del stabilizacijskega programa predvideva urjanje sistemskih rešitev za boljše organiziranost (vprašanje režij, poglobljanje samoupravnih odnosov, izdelava učinkovitega sistema delitve in združevanja dohodka itd.). Realizacija nalog je predvidena za leto 1976, zato ga lahko že danes proglasimo za leto organizacije.

Želim še razložiti, zakaj danes – v tako slavnostnem vzdušju – ponavljam nekatera znana vprašanja. Mnenja sem, da je tudi za današnji čas, čas, ki je v znaku potrebnih prizadevanj za gospodarsko stabilizacijo, potrebno prikazati, kje se nahaja Novoles. Njegovo mesto je tam kot tolikokrat v preteklosti: na okopih borbe za razvoj socializma. Ta borba je danes takšna, kot jo zahteva sedanjost, a ta je na gospodarskem področju v znaku potreb po stabilizaciji.

3. Povečati kompleksno produktivnost obratov z notranjo kooperacijo in izgradnjo skupnih naprav (za decimiranje, kopiranje in skladiščenje).

4. Združevati je programe v poslovno, proizvodno in oblikovno zaokrožene tržne ter proizvodne celote.

5. Na podlagi notranjih in zunanjih poslovnih ter proizvodnih kooperacij je optimalizirati in sinhronizirati kapacitete.

Kako uresničiti ta načela, je vprašanje, na katera odgovarja program. V tej fazi še ne dokončno, temveč alternativno zaradi več potreb! Najprej zato, ker je to prvi predlog in je zato potrebno, da pustimo prostor

odločanju samoupravne baze, ki je pristojna odločati o tem; nadalje, ker je vrsta vprašanj še zavita v meglo, ni mogoče oceniti tržišča, ki preživlja realno in psihološko krizo, niso znani viri finansiranja, in tudi finančni trg je v samoupravnem preurejanju.

Ni popolnoma poznana tudi naša lastna investicijska sposobnost v bodočnosti. V tej situaciji smo se odločili, da vam predlagamo program v dveh variantah:

1. Minimalni, ki predstavlja optimalizacijo določenih kapacitet na sedanjih lokacijah ob določeni stopnji notranje kooperacije.

2. Maksimalni, ki predstavlja globlje posege v tehnologijo, lokacijo ali proizvodne programe.

Seveda se lahko med razpravo opredelimo tudi za sestavljen program, tako da tu uporabimo minimalno, tam pa maksimalno varianto. Prepričani pa smo, da mora biti vsaka varianta tehnološko, ekonomsko in tržno dognana.

Seveda tako ali drugače izbira ne more biti prepuščena preglasovanju ali drugačnim pritiskom. Pri izbiri se bomo morali ravnati po naročilih, saj odločamo o sredstvih, ki niso samo naša, ampak tudi družbena.

Merila, ki jih je upoštevati, naj bi bila:

1. Koliko posamezni program realizira sprejete cilje;

2. Kakšna je tržnost programa in brzina vstopa na trg;

3. Rentabilnost naložbe in njen vpliv razbremenjevanja v FISu;

4. Uvozno – uvozni efekt naložb;

5. Koliko prispeva naložba socialni varnosti vseh delavcev Novolesa.

Seveda ta program še ni tako sestavljen, da bi ustrezal vsem merilom, ki sem jih naštel. Omogoča pa že oceno o obsegu možnosti in sredstev. Na podlagi te ocene se lahko opredelimo, ali bomo v TOZD sprejeli kurz k optimalizaciji in sinhronizaciji danih kapacitet ali k maksimalizaciji programa. Tako opravljeni izbor nam bo omogočil izdelavo idejnih načrtov za izbrane variante. Imamo premalo sil, da bi vse variante obdelali v kvaliteti idejnih projektov. Zato smo prisiljeni opraviti grobo selekcijo na osnovi globalnih ekonomskih ocen, kar ta program predstavlja. Na končen izbor bodo vplivali še drugi dejavniki (sporazumevanje v reprojektski in realne možnosti, kako finansirati naše želje).

Še enkrat bi poudaril, da ne glede na odločitev ali optimalizacija ali maksimalizacija programa zahtevata prva in druga varianta poglobljeno strokovno delo. Na žalost smo v taki situaciji, da so vstopni stroški investiranja zaradi izredne inflacije precej večji kot ekonomska rentabilnost proizvodnje, ki jo sproščajo. Zato se praviloma lahko opraviči le tista investicija, ki je do konca racionalno premišljena in izvedena. Mislim, da je potrebno upoštevati navet: raje manj, a učinkovito.

Kaj nam kažejo torej okvirni podatki tega programa?

– da tudi z minimalno varianto dosežemo podvojitev proizvodnje.

Tovariši, vaša pozornost sem morda ob tako slavnostnem dnevu predolgo okupiral. Smatral pa sem, da ta obletnica ni posvečena samo slavju, ampak tudi resnemu razmišljanju – v resnem času. Če sem uspel, da vas je pogled nazaj navdušil tudi za naprej, je bil cilj mojega poročila dosežen!

Ko tako stopamo v četrto desetletje naše delovne organizacije in naše domovine skupno z veliko armado socialističnih

A. MAKSIMALNA VARIANTA

	1975	1980	Indeks
– vrednost proizvodnje	450.000	1.286.751	285
– skupna akumulacija (1976 – 80)		529.576	
– neto akumulacija (1976 – 80)		204.810	38 %
– potrebna sredstva (1976 – 1980)		632.779	

Ugotovimo lahko: – da je odnos tujih in domačih virov zelo optimističen, – da je tudi stopnja rasti večja kot v zadnjem obdobju nekaj let, ki pa so bila konjunktorna, – da zajema 40 % akumulacije za razširjeno reprodukcijo.

B. MINIMALNA VARIANTA

– neto vrednost proizvodnje 1980	1.048.566	230 %
– skupna akumulacija 1976 – 1980	399.526	
– neto akumulacija 1976 – 1980	157.939	
– Potrebna sredstva 1976 – 1980	208.904	40 %

– da potrebna lastna sredstva sicer presegajo ocenjeno minimalno udeležbo, vendar je upoštevati, da bodo v bodoče kriteriji za dodeljevanje posojil zaostreni, na drugi strani pa je vprašanje, ali bomo realno zmogli doseči predvidene stopnje neto zaslužka;

– da je ta varianta sicer bolj realna, vendar manj ekspanzivna in ponekod tudi ekonomsko ali resnično vprašljiva;

ljudi, je naša naloga in cilj, da z vsemi silami podpremo veličastne spremembe v družbenih odnosih, ki jih uresničujemo in da jim dodamo svoj delež na področju, kjer delujemo, z bolj uspešnim in produktivnim gospodarjenjem.

Želim torej vsem vam, celotnemu delovnemu kolektivu – uspešno novo leto in uspešen razvoj v novem desetletju!

Najstarejši Novolesovec Anton Virant sprejema čestitke

Leto staro se je obrnilo,
 novo se na noge postavilo.
 SREČNO na ves glas
 želi zdaj dedek Mraz.

Eh, tako izmučen sem prišel,
 v vrsto delegacij sem zašel.
 Sem vse stare „pildke“ preštudiral,
 da lahko bi „glavice“ masiral.

Tu resnično padale so glave,
 le da niso vse bile „taprave“,
 te, ki so kljub vsemu še ostale,
 so tudi že kaj hujšega prestale.

Obvisele v zraku so reči,
 za katere pa zdravila – ni.
 Dovolj smo tekali in se vrteli v krogu,
 da lahko vedeli bi, kdo šteje k „bogu“.

Tozdiranja vesel bil z „ringaraja“,
 a kaj, ko tale Zmago spet nagaja:
 „vzgojiteljem“ je delal sive lase
 z metliško za vse hude čase.

Obvaroval bo dedek Mraz skrbi,
 sejo odbora za rajše skliče si.
 Sveta meje bodo spet odprte,
 prisile pa lepo odprte.

Zatorej tiho vam povem:
 „Ce še kak je kje bohem,
 naj ve, da truda nekaj let
 bo moral dati nezasluznim – spet.“

Dajmo, nalijmo čistega si vina –
 aejal bi Janko vsem zvestim iz „tima“:
 Ne splača se ga, kakor vem, mešati,
 brez glavobola je najlepše – spati.

Obzirno gledal vaše sem gorice,
 ko v Novem mestu šle so vkup „butice“:
 govorili so, menili, govorili,
 kot da z besedo le bi kam naprej svetili . . .

Verjeti svetu danes ni lahko,
 kakšno bo jutri, nič ne veš, nebo.
 V primerih takih pač rad koga vidiš –
 morda čez leto le koga izpridiš . . .

Ampak kako – kaj nismo že menili,
 da „težko“ bolniško vedno ste dobili.
 Kot kaže, bo letos res najbolje
 podati se v gorice dobre volje.

NOVOLETNA

Ne bomo si belili glave,
 če cifre vse še zdaj drže,
 saj ta razvojni naš program
 kolegij si potrdi sam.

Je slišati bilo; naj izračun
 pomaga naravnati kljun:
 kokošim, da bi nesle jajca,
 kokotu pa, da kokodajsa.

A kaj, ko temu ni tako;
 Stane polira glavo za glavo.
 Čez noč se marsikaj napiše,
 potem pa „očka“ svojo pot zariše.

Nikomur, menda, ni do te resnice,
 da nekateri trše so butice,
 da zgoraj čisto taka sapa vije,
 da marsikaj se kar lepo zakrije.

Enostavno je odšel s poti,
 pa nekdo s CRD-eja prileti.
 Tako je pač, ne da se več prezreti,
 da nekaterim lučka sreče še kar sveti.

Govorilo se je vselej o pravici,
 molčalo pa se tudi o krivici.
 Kdor druge hoče spraviti v jamo,
 zgodi se rado, da tam je zanj postlano.

Ohranjena pa je – kljub temu – mirna
 kri,
 za to pa vselej Mirko poskrbi.
 Preostali odprti listi v komerciali,
 so Vilija malodane pobrali.

Da svet se mora še naprej vrteti,
 vedo že tudi naši komiteti,
 da pa naš Mirko dolgo prosnjo piše,
 je pa tako . . . ko isti veter diše . . .

Oteh in drugih Novolesovih dogodkih
 se govori in kuha v bele hiše kotlih.
 Redek turist Jadrana je še gost,
 Medle klime poln že vsak je TOZD.

A KRONIKA

Vbeli knjigi bo nekoč pisalo,
koliko prošenj se je tamkaj zbralo,
v tej beli hiši in da uslišanih veliko
bilo ni, ker je le očka stavljaj zadnjo piko.

Ampak zdaj, ko v modi prisile je oblast,
je v kuhinji celo prikrita past.
Že nekaj časa se hrana v njej dobi,
TES-u gre hvala, da jo je zgradil.

Nikjer ob tem pa ni rečeno,
da šefom kuhinje bo vseeno.
Vsak ve, da tudi kotel prakso potrebuje,
da dobro to stvar samo tajništvo „kadruje“.

Jasno – nikoli nismo zadovoljni,
le več v kuverti smo sprejeti voljni.
Ko dan plačilni spet je na vidiku,
bi priporočili se celo – hudiku.

Ata vlado v TDP-ju dobro so izbrali
in Lojzeta za roko pripeljali.
Guga le-ta se že na lastni ceni
in kaže že: ne da se prepoceni.

In tako smo zdaj pri primerjavi:
borili z dvema smo se na planjavi.
Da pa je rezultat v akrilu brez prisile,
še slepčeve oči bi to odkrile.

Nismo pa še vsega se naučili:
v ISP-eju lakirnico na novo odkrili
bi radi, jutri pa, ko naj se širi
ta obrat, ne bo nikogar, da prostor odmeri.

Nezgodam bi se morali ogniti,
zato časovne ure dali so nabiti.
Bolj času vzdrževanja skrb bi posvetili,
pa ure te bi res lahko rabili.

Enkratna disciplina je vskočila,
zamuda jutranja vsak mesec se odbila.
Se malodko za to sekira,
se tudi AŠ na to bolj malo ozira.

Zdi se, da to se vendar je splačalo,
je beli hiši leseni okras dalo.
Kaj se tamkaj kuha, primaruha,
to pa težko zunaj se zaduha.

Glej, kako v kotlarni se je uredilo,
da le mazuta se bi še dobilo.
Zavoljo drv ne bo več skrbi,
dokler pri plači kaj ne zaboli.

Odkar – kot Kissinger – naš Lojz
potuje,
se TDP-e v same zvezde kuje.
So oblasti spet enkrat se združile
in si sušilnico ter žago pripojile.

Dejstvo, da je v slogi moč,
Lojzu se prikaže kar čez noč:
Andrej luči mu preskrbi,
da pozno v noč lahko brli.

Vsi ste se gotovo oddahnili,
ko ste Eda v TVP-e dobili.
Negativa v plus se je nagnila,
pri očku mu spet točko pridobila.

Sigurnosti še ni v računovodstvu,
ker so z Medletom nekaj si v sorodstvu:
s prizidki se le-ta nenehno širi,
pred Šulnom novi rastejo okvirji.

In že je stiska naokrog,
bo kmalu treba še od tod –
upravo novo dozidati,
računstvu pa nov center dati.

VSoteski dobro so predali stekli,
dnevi skrbi za komercialo so pretekli.
Občasno dela polno so dobili
in že so tretjo izmeno obrnili.

Rad nerado je utihnil zvonček o
krivicah,
ki Virant ga potresal je v nekratkih pesmaricah.
No, upoštevati je treba še režim
in vse, kar se domisli straški tim.

Tako so razdeljene ne samo pravice,
ampak nagrade tudi in device.
Pri tem pa je tako bilo in bo,
da zadovoljen vsakdo le ne bo.

Enkratno novi sektor je izbran,
„nelesno“ slavno je imenovan.
Za vodjo lesar – kaj bi le storili,
če poleg sebe ne spet posadili.

Le tako se vse skup je zvrtilo,
da bo nekoga še naprej bolelo,
a kar je je, storiti nič ne da se,
naj bo za danes in vse druge čase.

Igra je taka, da gladko ne steče
vselej, pač tudi v CRD so sreče opoteče.
Premnogi šef se tamkaj – au! – opeče,
a kot vse kaže, nihče preboleče.

Sedaj, kot slišim, novi šef na obzorju
čaka, da staremu dovolj bo v trezorju.
Trebanjcem želi prav v vsem ustreči,
končno proizvodnjo pa za goro vreči.

Mimo so stari časi vzdrževanja,
s plahto idej prekrita tozdovanja.
Tako naj CRD bo tisti brat,
ki za vzdrževalca šli ga bodo iskat.

Ošli električarji so – papa! – na vse
strani,
v Andreju kljuje, kdo naj še vzdrži . . .
Bodo nekoč prišli še časi taki,
da tozdom „strijo inako“ v nočnem mraki.

Seveda jih vse to prav nič ne briga,
saj tehnika je zanje bau-bau knjiga.
Proizvodnjo hočejo le nategniti,
na vse drugo tiho pozabiti.

Edino naši še vratarji
ostali dobri so čuvarji,
le kdaj pa kdaj se kdo izmenja,
se kazensko skoz noč napenja.

V tem času vlada prenovljena
da varnosti oblast številka ena:
kontrola stalne po obratih
vratarjem ne pustijo spati.

Kar Boštjan si dolgo je obetal,
mu čas kar sam je zdaj nametal:
hlodov branil se je na veliko,
pa mu GG je v dar dal svojo „sliko“.

Rad zdaj, ko bližamo se kraju,
bi šepnil, kak skladiščniki so v raju,
kak sekretarjem gre na bolje,
kak vse postaja dobre volje.

Okoli Novolesa tista žica,
je lahko prisposoda tega „vica“:
da razvojni naš program
ne bo preskočil žice sam.

Ga niste, kakor vem, še potrdili,
zato še dolgo bomo pot potili.
A škoda ta je, da kadri isti in eni
vrte se v krogu, čeprav niso poceni.

Ustavili smo torej se pri krogu,
zato veljaj ta prošnja Benkovcu (kot bogu):
zapri, trdo zaškripljejo naj lanska vrata,
za letos odpri nova – bolj bogata.

SREČNO vsem, še zlasti TPP-ju zaže-
limo,
potem, da komerciale krizo prebrodimo
in pa, da IMV-ja bi pohlep
izgubil tu svoj dolgi rep.

NOVO – to poznamo že iz vrst akrila,
teško pa bo voziti brez Cirila,
projekti novi in za predelave
so se selili v belokranjske glave.

LETO tako zaključili smo zbrani,
stozdovani, zbotrovani, neprespansi,
zaželimo, da vrata bodo se odprla
in Novolesu vse pregreje strla.

IN RES NA KONCU ZA VSE NAS
KLICE: SREČNO! (Dedek Mraz)

Pomembno leto sindikatov

Republiški odbor sindikata delavcev lesne industrije in gozdarstva se je že ob sprejemu letnega delovnega načrta za leto 1975 zavedal odgovornosti, zato je bila tudi naša pozornost usmerjena v uresničevanje nalog.

Ko v tem trenutku ocenjujemo naše delo, predvsem pa učinkovitost, ugotavljamo, da smo v letu 1975 pretežno večino nalog uresničili, da pa nekaterih, posebno tistih, ki so vezane na gradiva zunanjih dejavnikov izven sindikatov, še nismo, zato njihovo uresničitev predvidevamo v prihodnjih mesecih.

In katerim vprašanju je republiški odbor namenil največ pozornosti?

Najpomembnejša naloga republiškega odbora je bila opredeljena kot bitka za ustavno konstituiranje dela na vseh ravneh. Zato je republiški odbor sodeloval pri organiziranju TOZD v nekaterih delovnih organizacijah ter pri ustanovitvi TOZD v dislociranih obratih, kjer za to izpolnjujejo pogoje.

Republiški odbor tak celovit pristop k ustavnemu konstituiranju združenega dela vseskozi v praksi uveljavlja preko svoje komisije za nadaljnji razvoj samoupravljanja, na ta način je tudi direktno in konkretno deloval v posameznih delovnih organizacijah. Tako je ta komisija organizirala številne razgovore in posvete v osnovnih organizacijah sindikata.

O samoupravnem organiziranju delavcev v TOZD je bila izdelana ocena, ki jo je obravnaval republiški odbor. Še posebno smo našo pozornost posvetili samoupravni organiziranosti gozdno-gospodarskih organizacij, ki so imele dokaj svojski pristop k konstituiranju TOZD predvsem zato, ker je na tem področju problematično konstituiranje obratov za kooperacijo. Konstituiranje TOZD v enovitih delovnih organizacijah ter razčiščevanje medsebojnih odnosov med TOZD v lesni industriji in gozdarstvu ostaja še ena izmed najvažnejših nalog republiškega odbora.

Izhodišče, da v praksi še niso vidni premiki v združevanju dela in sredstev v sestavljenih organizacijah združenega dela, je povzročilo, da je republiški

odbor sklical vse predsednike konferenc in direktorje organizacij, združenih v SOZD Uniles, na sestanek, kjer smo obravnavali oceno doseganega uresničevanja samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Uniles.

Sodelovali smo tudi pri razčiščevanju odnosov v SOZD Slovenijales. V zadnjem času poteka intenzivna akcija za ustanovitev regionalnih sestavljenih organizacij združenega dela, v katerih bi se povežalo gospodarstvo in lesna industrija v okviru gozdnogospodarskega območja.

V lanskem letu so se izredno zaostri pogoji gospodarjenja v lesni industriji, zato sta izvršni odbor in republiški odbor pokazala veliko aktivnost in učinkovitost pri spremljanju gospodarskega položaja. Tako smo, če konkretno predstavim našo učinkovitost, na iniciativo konference osnovnih organizacij sindikata Bresta obravnavali probleme v zvezi s potrošniškim kreditiranjem v lesni industriji ter predlagane sklepe posredovali zveznemu odboru, republiškem svetu ZSS in Gospodarski zbornici SRS.

Republiški odbor se je vključil v leto inovacij in tehničnega napredka (INOVA 75) z anketo v vseh osnovnih organizacijah našega sindikata. Ugotovili smo veliko zanemarjenost inventivne dejavnosti v OZD, zato smo predlagali, da se leto inovacij nadaljuje v letu 1976. Z namenom, da z ustrezno organiziranostjo dosežemo večjo učinkovitost te dejavnosti v TOZD, smo imenovali stalno komisijo za inventivno dejavnost.

Zelo pozitivno lahko ocenimo aktivnost republiškega odbora pri sprejemanju samoupravnih sporazumov o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebni dohodek. Zavedajoč se pomembnosti in povezovalnosti in dograjevanja sistema samoupravnega sporazumevanja o dohodku v njegovi aktivni, smo organizirali razgovor z delavci v nekaterih delovnih organizacijah.

Pri obravnavanju življenjskih in delovnih pogojev delavcev si je republiški odbor zastavil naslednje naloge:

— Obravnava samoupravnega sporazuma o življenjskih in delovnih pogojih delavcev v gozdarstvu, ki ga je sprejela druga

panožna konferenca gozdarstva Jugoslavije 19. 12. 75 v Osijeku.

— Sprejeli smo merila in stališča, na podlagi katerih bo republiški odbor dajal mnenja delovnim organizacijam za uvedbo nočnega dela žena ter pripravil pregled postopnega ukinjanja nočnega dela žena v lesni industriji.

— Aktivno smo sodelovali pri urejanju bonificirane zavarovalne dobe za gozdne delavce sekače. Toda v praksi ugotavljamo, da sprejeta rešitev ni primerna, zato bomo posredovali ugotovitve izvršnega odbora republiškem svetu ZSS za odpravo pomanjkljivosti.

— Z namenom, da opredelimo odnos do invalidov dela, smo izvedli anketo v delovnih organizacijah. Skoraj stodontni odziv delovnih organizacij kaže, da je to področje neurejeno in da bo v prihodnje potrebno posvetiti večjo aktivnost sindikatov pri reševanju teh perečih problemov.

Republiški odbor je posvetil veliko časa problematiki območnih interesnih skupnosti kot tudi samoupravni interesni skupnosti za gozdarstvo Slovenije, ki so bile ustanovljene lani na podlagi zakonskih določil.

Posebno pozornost smo namenili organiziranosti in kadrovske politiki. Razgovori s predstavniki občinskih odborov sindikata so se uveljavili kot stalna oblika dela. V letu 1975

smo organizirali tri razgovore, na katerih smo obravnavali izvajanje nalog republiškega odbora ter nekatere stalno ponavljajoče se probleme (nedelegatsko obnašanje delegatov, nesklepnost, neaktivnost delegatov itd.). V ospredju je bilo uveljavljanje delegatskih odnosov. Ugotovili smo, da le-ti še niso uresničeni v celoti, ne samo v republiškem odboru, temveč tudi v osnovni organizaciji sindikata in v občinskih odborih. Posledice neizpeljanih delegatskih odnosov se zato kažejo tudi v republiškem odboru, kjer je še vedno čutili bolj osebno kot delegatsko obnašanje, kar vpliva na kvaliteto stališč in sklepov.

Na področju športne rekreacije je republiški odbor organiziral VI. LESARIADO, ki jo je prevečala množičnost, saj je tekmovalo 2000 delavcev lesne industrije in gozdarstva.

Republiški odbor je vzpostavil preko svojih delegacij stike s sindikatom industrijske predelave lesa in gozdarstva Hrvatske ter sodeloval z izmenjavo delegacij s sindikatom lesne industrije in gradbeništva avstrijske Koroške.

Čeprav sindikat lesne industrije in gozdarstva Slovenije obstaja komaj dobro leto, smo lahko z opravljenim delom zadovoljni, to pa tudi potrjuje smotrnost nove organiziranosti sindikatov.

JANKO GOLEŠ, dipl. iur.

Ob praznovanju 30-letnice osvoboditve in občinskega praznika Novo mesto smo v občini s pomočjo delovnih ljudi in organizacij organizirali vrsto praznovanj, katerih namen je bil dati poudarek pomembnim mejnikom naše revolucionarne zgodovine, obenem pa svetu pokazati našo moč in solidarnost v graditvi novega sveta.

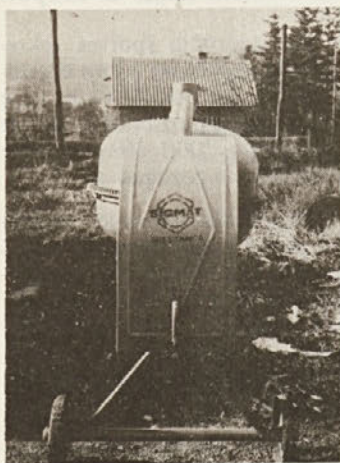
Tudi organizacija in izvedba zbora aktivistov v Dol. Straži 26. oktobra 1975, na katerem je govoril predsednik ZKS France Popit, je terjala od nas vseh skupaj mnogo časa in truda, zato se občinska konferenca SZDL in pripravljani odbor zbora aktivistov zahvalujeta vsem tistim organizacijam in posameznikom, ki so kakorkoli materialno ali osebno pomagali pri organizaciji in izvedbi zbora z željo, da nam pomoč tudi ob drugih podobnih prilikah ne odrečete.

Najlepša hvala!

OBČINSKA KONFERENCA SZDL
NOVO MESTO
Pripravljani odbor
zbora aktivistov

Predstavljamo vam Sigmat

Nedavno je delovna organizacija Sigmat iz Brestanice pri Krškem izrazila željo da bi se pripojila k Lesnemu kombinatu Novoles. Ker gre za proizvodnjo podjetja za katero je zainteresiran tudi Novoles so strokovne službe obeh podjetij pristopile k izdelavi potrebnih elaboratov za združitev Sigmata k Novolesu. Po temeljitem delu so elaborati pred nami. V današnji številki vas bomo seznanili s podjetjem Sigmat z njegovim delovanjem in zgodovino. Na zborih delovnih ljudi v vsaki temeljni organizaciji se boste odločali o pripojitvi Sigmata Novolesu.

Betonski mešalec

Podjetje SIGMAT (strojna industrija in gradbeni material) je bil ustanovljen leta 1961 kot zavod za delovno priučevanje invalidov. Naloga zavoda je bila, da v delavnicah zaposluje vsaj 50 % invalidov. Sedež zavoda je bil v Brestanici, kjer se podjetje nahaja še danes.

V začetku poslovanja je zavod začel razvijati razne uslužnostne dejavnosti kot: ključavničarstvo, kleparstvo, mizarstvo itd. Kmalu se je izkazalo da posamezne predvidene dejavnosti ne ustrezajo strukturi raspoložljive delovne sile. Zaradi tega se je zavod preusmeril na ključavničarsko proizvodnjo serijskih izdelkov. V zadnjih letih se je struktura zaposlenih hitro spremenila. Leta 1970 je zavod začel poslovati kot gospodarska organizacija z naslednjo osnovno dejavnostjo:

– kovinarska proizvodnja betonskih mešalcev 100 in 250 litrov, hidroforjev in tlačnih stiskal,

– cementinarska proizvodnja Brege, betonski bloki in prodaja peska. Leta 1973 je Sigmat opustil cementinarski

obrat, ki se je priključil drugi gospodarski organizaciji v Krškem.

Ko je leta 1969 podjetje dobilo nove poslovne prostore se začne naglo razvijati. Podatek da se je celotni dohodek v zadnjih letih povečal kar petkrat priča o hitri rasti proizvodnega obsega podjetja. Tako je recimo podjetje v letu 1973 v primerjavi z letom 1972 zvišalo porast proizvodnje za 21,9 %. V istem letu se je tudi dohodek na zaposlenega dvignil za 21,5 %.

V letu 1974 je podjetje Sigmat doživljalo vse težave jugoslovanskega gospodarstva. Leta 1974 je podjetje razvilo nove tipe betonskih mešalnikov za suho mešanje za 150 in 200 litrov a na področju predvidene proizvodnje plastike za gradbeništvo tudi industrijska nihalna vrata z različnimi izvedbami pogonskih in krmilnih mehanizmov.

Ker so v Sigmatu ugotovili da so majhne serije betonskih mešalcev zaradi naraščanja cen repromaterialov čedalje manj rentabilne so začeli v Sigmatu razvijati novo dejavnost in sicer proizvodnjo gradbene plastike. V ta namen so tudi odkupili nove prostore v Velikem Podlogu, ki leži ob cesti Ljubljana–Zagreb. Te prostore je potrebno še primerno opremiti. V Sigmatu so začeli razmišljati o svoji bodočnosti. Program gradbene plastike, ki smo ga donekdavnja izključno uvažali, bo tisti program, ki ga bodo v Sigmatu naprej razvijali.

Ko so se Novolesovi in Sigmatovi strokovnjaki pogovarjali o možnostih integracije, so v elaboratih izhajali iz naslednjega izhodišča. V proizvodnji gradbenih plastičnih elementov bo Novoles osvojil tržišče a Sigmat bo za to proizvedujo

izdeloval potrebne gradbene elemente. Tako bi Sigmat imel v bodoče naslednji predmet poslovanja:

- izdelava poliesterskih elementov za svetlobne kupole,
- izdelava poliesterskih podnožij za svetlobne trakove,
- izdelava odpiranj ročnih mehanizmov,
- izdelava drobnega okovja za svetlobne kupole,
- izdelava industrijskih nihalnih vrat z vsemi pripadajočimi elementi,
- montaža pnevmatskih in drugih odpiranj pri svetlobnih kupolah in nihalnih vratih,
- izdelava hidroforjev,
- izdelava elementov po naročilu.

FINANČNO STANJE PODJETJA SIGMAT

BILANCA USPEHA

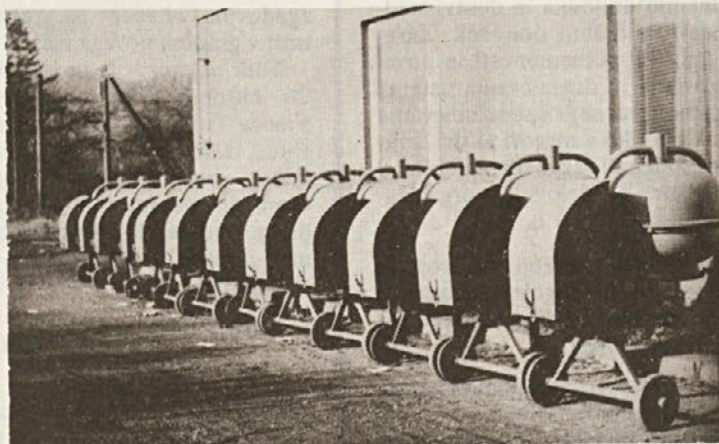
Celotni dohodek	18.264.817,–
Porabljeni sredstva	13.918.546,–
Amortizacija	266.629,–
Doseženi dohodek	4.079.642,–

BILANCA STANJA

Osnovna sredstva	2.309.953,–
Obratna sredstva	9.260.339,–
Skupaj poslovna sredstva	12.071.178,–
SKUPAJ AKTIVA	12.725.024,–

VIRI POSLOVNIH SREDSTEV

Kratkoročni viri poslovanja	6.358.675,–
Dolgoročni viri poslovanja	5.556.278,–
Skupaj viri poslovanja	11.914.953,–
Viri sredstev rezerv	254.611,–
Viri sredstev celotne porabe	555.460,–
Skupaj pasiva	12.725.024,–

Sigmatovi proizvodi so znani celemu jugoslovanskemu tržišču

Po devetmesečnem obračunu leta 1975 pa je stanje sledeče:

Celotni dohodek	12.583.622,–
Porabljeni sredstva	9.402.458,–
Amortizacija	206.662,–
Dosežen dohodek	2.974.502,–

Vrednost osnovnih sredstev na zaposlenega znaša 42.285,– din a povprečni osebni dohodek na zaposlenega 2.600,– din. Podjetje je v letu 1972 imelo 72 zaposlenih.

KAKO BO POTEKALA INTEGRACIJA?

O pripojitvi Sigmata k Novolesu odločajo delavci Novolesa in Sigmata potem ko bodo na zborih delovnih ljudi seznanjeni z analizo o ekonomskem in finančnem stanju Sigmata in Novolesa, nato je treba sprejeti še sporazum o razmejitvi sredstev, pravic in obveznosti med delovno organizacijo Sigmat in Novoles. Sklep o pripojitvi bo veljaven ko ga sprejme delovna organizacija Sigmat oziroma njeni delavci na zboru delovnih ljudi in z Novolesove strani saj 2/3 temeljnih organizacij združenega dela. Sklep o pripojitvi mora biti sprejet z večino glasov vseh delavcev, s tem da mora biti v Novolesu skupno število delavcev, ki so glasovali za sklep večje od polovice vseh zaposlenih delavcev.

Da bi postala delovna organizacija Sigmat temeljna organizacija v okvirju Novolesa, mora po sprejemu sklepa o pripojitvi pristopiti k samoupravnem sporazumu o združevanju v delovno organizacijo Novoles in v skladu s tem izvoliti svoje organe upravljanja ter delegate v organe upravljanja delovne organizacije.

Po sprejemu sklepov o pripojitvi in pristopu k samoupravnem sporazumu o združevanju se vpiše pripojena delovna organizacija v sodni register kot temeljna organizacija združenega dela v okvirju Novolesa.

Mihi Šuštarju v spomin

Pot tvojega življenja ni bila roznata. Od mladega si se moral boriti za svoj vsakdanji kruh.

Nič ti ni bilo poklonjeno. Pred vojno si spoznal in na lastni koži občutil krivice takratnega režima. Razočaranega, a razbistrenega te je vojna še bolj povezala z naprednimi silami. Spoznal si nov smisel. Veličasten boj narodov za svobodo in demokracijo je v tebi predramil nove moči, s katerimi si pozneje tri desetletja neumorno deloval med nami.

Ko si leta 1946 prišel na Do-

lenjsko, še slutil nisi, kaj se bo dogodilo v tem dotlej skromno razvitem kraju.

Zaposlil si se v Soteski. A le za kratek čas. Sposobnosti, ki ti jih ni manjkalo, so te pripeljale v komercialno nastajajočega lesno industrijskega podjetja.

Že leta 1950 si prevzel vodstvo tega oddelka in ostal izredno dejaven na tem mestu do zaslužene upokojitve. Za dobrobit podjetja Novoless, katerega si soustvarjal, si delal do zadnjega. Še pred dnevi si prinesel šop akceptnih nalogov in skromno

pristavil: „No, pa bo spet nekaj za plače.“ Tako si nam ostal naklonjen sodelavec in prijatelj do konca. In ko bomo ob mesecu ugotavljali uspeh, bomo ponovno za hip obnemeli ob spoznanju, da si nam to pot, žal, zadnjikrat, neposredno pomagal.

Miha, bil si izredna osebnost, poln snovanja, prožnosti in upornosti. Skupni cilji so ti bili sveti in tvoja zvestoba jih je vedno spremljala. Bil si in ostal boš vzor zvestega in dejavnega človeka – sodelavca. Svoje delovanje si znal čudovito pozlahtniti z vse obsegajočo in vse odraščajočo prikupnostjo in družabnostjo. Te ti ni manjkalo in prav s tem si razorožil vsakega, še tako togega sobesednika. Lahko rečemo, da je bil tvoj ključ do vsakogar prav v tej tvoji, nadvse človeški lastnosti. Ta, tebi lasten pristop do ljudi ti je odpiral vsa vrata – in široko po Sloveniji, Jugoslaviji in izven nje si si pridobil veliko pristnih prijateljev, ki se te zdaj in se te bodo še v prihodnje iskreno spominjali.

Nemo se zdaj poslavljaj od nas in nam ter znancem zapuščaj neprecenljive življenjske stvaritve, ki se potrjujejo v trajnem in veličastnem spomeniku, tvojih – naših in bodočim rodom zapisanih tovarn.

Prepričani smo, da bomo in bodo nasledniki ostali zvesti tvojemu izročilu in še naprej ustvarjalno skrbeli za napredek podjetja, kraja in širše skupnosti.

Miha, težko te bodo pogrešali tvoji najbližji, katerim si bil blag in dober oče, poln razumevanja, vedno pripravljen pomagati. Pogrešalo te bo veliko ljudi, katerim si v stiskah in drugače pomagal. Pogrešali te bomo mi, tvoji sodelavci in prijatelji.

Tvojim najbližjim bodo vrata našega podjetja vedno odprta, in prizadevali si bomo, da jim olajšamo nenadomestljivo izgubo.

Hvala ti, Miha, za vse stvaritve, za ves trud, ki si ga opraviš za dobro nas vseh. Vse to je ostalo med nami in nas bo trajno spominjalo nate.

Slava ti!

Minuli mesec je bila v Straži seja delavskega sveta Unilessa, na kateri so razpravljali o nekaterih perečih gospodarskih vprašanjih in o delovnem planu za letos

V decembru je potekalo cepljenje proti gripi. Po besedah dr. V. Horvata je bila akcija zelo uspešna.

Gotika

Od srede 13. stoletja, ko je začela upadati moč Nemčije, prevzameta vlogo na področju umetnosti in znanosti Francija in Italija. Papeštvo doživi največjo moč, prebujajo se meščanstvo in povsod hočejo doseženo moč in premoč kazati z gradnjo mogočnih cerkva.

Cerkveno stavbarstvo dobi tako glavno obeležje dobe, ki je v 13. stoletju zgodnja gotika, v 14. stoletju višek gotike in v 15. stoletju pozna gotika. Značilna koničasta forma, ki je pri cerkvah segajoča v nebo (z mnogo lokov fijal, mrež, vejic, križnih rož), se v notranjosti bivalnih prostorov ni mogla vnesti. Zato šele v pozni gotiki najdemo značilne gotske elemente tudi v pohištvu – kot lamberijo, v kateri je značilna gotska umivalna omarica ter lesen strop. Vsi okrasni žlebi in profili so bili zelo plitki, kovinsko okovje pa je še mogočnejše in dominantnejše kot v pozno romanski dobi. Omara je sestavljena iz dveh skrinj z vmesnim prostorom, stol ni več častni se-

dež za hišnega gospodarja, pogosto je klop prislonjena ob steno, ki je za udobnost obložena s preprogami in blazinami. Pri mizi opazimo zanimivo delitev po funkciji (jedilna miza, delovna miza, pisalna miza). Je po konstrukciji pogostoma že zložljiva ali izvlečena. Značilno za bivalni ambient je, da v tem obdobju odprti kamin nadomesti lončena peč, ki se je ohranila do danes, seveda v mnogih in drugih. Meščanstvo, ki se je v srednjem veku zelo utrdilo in razvilo s trgovino in obrtjo, se začne ob koncu 15. stoletja zanimati za reči, ki človeku olepšajo življenje. Učenjaki in umetniki odkrivajo lepote preteklosti. Skušajo jih oživiti, zgledejo se pri grški in rimski umetnosti. To težnjo po obuditvi lepih reči iz preteklosti v sedanjost je zgodovina opredelila kot preporod ali renesanso, ki sledi gotiki.

MARTA RAČEČIČ,
dipl. ing. arh.

Sindikalna lista

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je na svoji seji 24. decembra 1975 leta sprejel sindikalno listo za leto 1976 in sklenil da se uveljavlja v samoupravnih sporazumih in družbenih dogovorih. V današnji številki vas bomo samo na kratko seznanili s letošnjo sindikalno listo.

Ta sindikalna lista je skupen dogovor organizacij in organov sindikatov in Zveze sindikatov Slovenije, ki je nastal na osnovi javne razprave na vseh ravneh njihove organiziranosti. V njej so zapisana stališča o tistih vprašanjih, za katere se sindikati prizadevajo, da bi bila enotno urejena v družbenih dogovorih o rasporejanju dohodka v občini, v samoupravnih sporazumih za razporejanje dohodka in delitev sredstev za osebne dohodek dejavnosti ter v samoupravnih splošnih aktih temeljnih in drugih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti.

Sindikalna lista nima neposredne pravne veljave, vendar so osnovne organizacije sindikatov dolžne zagotoviti dosledno uveljavljanje sindikalne liste v mejah raspoložljivega dohodka.

OSEBNI DOHODKI IN NJIHOVO USKLAJEVANJE

NAJNIŽJI OSEBNI DOHODEK

Najnižji osebni dohodek delavca, ki opravlja najenostavnejša dela in dela poln delovni čas ter dosega normalni delovni uspeh, znaša najmanj 60 % povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem koledarskem letu, kot ga ugotovi in objavi zavod SR Slovenije za statistiko v Uradnem listu SRS. 60 — odstotni poprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem letu je tudi izhodišče za vrednotenje rezultatov najenostavnejšega dela, ki je določen s samoupravnim sporazumom dejavnosti za najmanj

zahtevno tipično delovno mesto ali poklic.

NAJVIŠJI OSEBNI DOHODEK

Najvišji osebni dohodek mora biti tako kot drugi osebni dohodki odvisen od zahtevnosti delovnega mesta, ugotovljene po metodi analitične ocene in individualnega uspeha delavca ter uspešnosti gospodarjenja temeljne in druge organizacije združenega dela oziroma od uspešnosti delovanja delovne skupnosti.

OSEBNI DOHODEK PRAVNIKOV

Pripravniku gre akontacija osebnega dohodka v višini:

— najmanj 60 % in največ 70 % povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu, če ima srednjo izobrazbo.

— najmanj 80 % in največ 90 % povprečnega osebnega dohodka v SR Sloveniji v preteklem letu, če ima višjo izobrazbo.

— najmanj 95 % in največ 105 % povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu, če ima visoko izobrazbo.

Akontacija osebnega dohodka pripravnika je lahko do 20 % višja od dogovorjene na podlagi meril in samoupravnem splošnem aktu za ugotavljanje individualnega uspeha, ki ga dosega pripravnik, ali če je njegov pripravniški staž daljši kot leto dni.

NADURNO DELO

Kaj se šteje za obračunsko osnovo oziroma za doseženo akontacijo osebnega dohodka, določijo udeleženci v samoupravnem sporazumu dejavnosti.

Za delo, ki traja dlje kot poln delovni čas, gre delavcu dodatek v višini 50 % obračunske osnove ali dosežene akontacije osebnega dohodka za poln delovni čas.

Sindikalne organizacije se bodo zavzemale za to, da individualni poslovodni organi in drugi vodilni ter vodstveni delavci v temeljnih in drugih organizacijah in v delovnih skupnostih ne bodo prejeli plačila za delo prek polnega delovnega časa (nadurno delo), ker je plačilo za to delo že zajeto v osebnem dohodku ovrednotenega delovnega mesta, na katerem dela tak delavec. Izjemoma je možno plačilo za to delo le v primeru, ko pristojni samo-

upravni organ tako sklene za vsako delo posebej.

Osnovne organizacije sindikata morajo zahtevati, da samoupravni organi v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih ob sprejemanju periodičnih obračunov obravnavajo razloge in obseg uvedbe ter obračun osebnih dohodkov za nadurno delo.

NOČNO DELO

Za delo v nočnem delovnem času gre delavcu dodatek v višini najmanj 30 % in največ 50 % obračunske osnove ali dosežene akontacije osebnega dohodka za poln delovni čas.

Za nočni delovni čas se šteje čas od 22 do 5 ure naslednjega dne oziroma do 6 ure zjutraj, če se to ujema z nočno delovno izmeno.

DELO NA DAN DRŽAVNEGA PRAZNIKA

Za delo na dan državnega praznika gre delavcu poleg zakonsko določenega nadomestila in akontacije osebnega dohodka za opravljeno delo na ta dan še dodatek v višini 50 % obračunske osnove ali dosežene akontacije osebnega dohodka za poln delovni čas.

Ta dodatek gre pod enakimi pogoji tudi učencem poklicnih šol in učencem z učno pogodbo ter študentom in učencem na praksi.

NADOMESTILO OSEBNEGA DOHODKA ZA ČAS BOLEZNI

Nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni do 30 dni

ZADNJA NOVICA:

V sredo, 21. januarja, je Novoles obiskal predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije Mika Špiljak. V njegovem spremstvu so bili še predsednik Zveze sindikatov Slovenije inž. Janez Barborič, Ivanka Vrhovščak in njuni sodelavci. O obisku bomo obširneje poročali v naslednji številki.

znaša 90 % mesečnega povprečnega osebnega dohodka delavca, izplačanega v preteklem koledarskem letu. Osnova za obračun se valorizira vsake tri mesece na podlagi statističnih podatkov o gibanju osebnih dohodkov v gospodarstvu v SR Sloveniji v taki višini, kot bo to ugotovila zdravstvena skupnost Slovenije. Nadomestilo ne more biti višje, kot bi ga dosegel delavec, če bi delal.

Osnovne organizacije se bodo zavzemale za učinkovito kontrolo in za odpravljanje zlorab tega nadomestila, kakor tudi za odpravljanje vzrokov izostankov zaradi bolezni.

DNEVNICE ZA SLUŽBENA POTOVANJA V DRŽAVI TER STROŠKI PRENOČEVANJA

Dnevnice so za vse delavce enake.

Dnevnic znaša:
— za čas odsotnosti od 8 do 12 ur največ 96 dinarjev;
— za čas odsotnosti nad 12 ur največ 150 dinarjev.

Stroški prenočevanja na podlagi računa se krijejo največ do 170 dinarjev. V primeru, da delavec za prenočevanje ne predloži računa, mu gre za prenočevanje največ 75 dinarjev na noč.

Udeleženci samoupravnega sporazuma dejavnosti lahko določijo tudi znižano dnevnic, ki znaša za čas odsotnosti od 6 do 8 ur največ 50 dinarjev. Do tako znižane dnevnic so upravičeni delavci, ki nastopijo službeno potovanje vsaj dve uri pred pričetkom svojega rednega delovnega časa ali pa ga končajo vsaj dve uri po preteku svojega rednega delovnega časa.

Dnevnice in stroški za prenočevanje gredo pod enakimi pogoji tudi učencem poklicnih šol in učencem z učno pogodbo ter študentom in učencem na praksi.

Nadaljevanje prihodnjic:

Ureja uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik: Ivan KRASKO. Izdaja Lesni kombinat „NOVOLES“ v Straži pri Novem mestu. Naklada 2000 izvodov. Stavek, filmi in montaža ČZP DOLENJSKI LIST. Tisk: KNJIGOTISK Novo mesto.